

NWSA-NATURE SCIENCES

Received: September 2012
Accepted: January 2013
NWSA ID : 2013.8.1.4A0050
ISSN : 1308-7282
© 2013 www.newwsa.com

Erdal Karakaş
Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi
Bilecik-Turkey
erdal.karakas@bilecik.edu.tr

**SUÇ MEKAN İLİŞKİSİ AÇISINDAN ELAZIĞ ŞEHRİNDE HIRSIZLIK SUÇLARI
(2001-2007)**

ÖZET

Bu çalışmada 2001-2007 yılları arasında Elazığ şehrinde hırsızlık suçlarının dağılışındaki farklılıklar ve etkili olan faktörler değerlendirilmiştir. Suç dağılışında arazi kullanım özelliği ve fonksiyonel yapının etkileri belirlenmiştir. Nitekim arazi kullanım özelliğinin değişmesi sonucunda suç tipi de farklılaşmaktadır. Sonuç olarak eski arazi kullanımını nedeniyle oluşan suç tipi tamamen ortadan kalkmakta, onun yerine yeni kullanımın ortaya çıkardığı suç tipi gelişmektedir.

Anahtar Kelimeler: Coğrafya, Suç Coğrafyası, Elazığ Şehrinde Hırsızlık Suç Dağılışı, Mahalle Suç Dağılışı, Oto Hırsızlığı

CRIME AND SPACE IN RELATION TO THEFT OFFENSES IN ELAZIG (2001-2007)

ABSTRACT

In this study, Elazig theft crimes distribution and effective factors were evaluated from 2001-2007. Distribution of crime land use capability and functional structure is effective. In fact the type of crime various as a result of changes in land use feature. As a result, eliminate the former type of crime remain due to land use, rather than develop a new type of crime

Keywords: Geography, Crime Geography, Theft Crime Distribution of Elazig City, Neighborhood Crime Distribution, Car Theft

1. GİRİŞ (INTRODUCTION)

Topluma zarar veren veya tehlikeli olduğu kanunlarla kabul edilen tavır, davranış, hareket ve eylemler bütünü olarak tanımlanan (Dönmezer, 1994:45-49, Seyhan, 2002:173). Suç; oluş nedeni, faili (işleyeni), mağduru, mekânı, zamanı, yöntemi, çeşidi olmak üzere belirli özelliklere sahiptir. Bunlardan; kişiyi suç işlemeye iten sosyal, ekonomik, biyolojik vb. faktörler ve/veya şartlar, oluş nedenini; kişi veya kişiler işleyeni; suçtan etkilenen kişi veya kurumlar mağduru; işlendiği yer mekânı; yıl, ay, gün, saat gibi unsurlar zamanı; işleniş şekli yöntemi, tipi ise çeşidini ortaya çıkarır. Suçun sosyal bir canlı olan insan tarafından bir mekân üzerinde işlenmesi onun sosyal ve mekânsal özelliğini ön plana çıkartmaktadır (Karakaş, 2006:83).

Kısaca mekân suçta çok önemli bir unsurdur zira suçlunun ikamet ettiği, suçun işlendiği yer bir mekândır. Bu mekânlar ister kırsal isterse şehirselsel alanlarda olsunlar birbirinden farklı özelliklere sahiptirler. Alanlar insanlar tarafından kullanılır ve onların sahip olduğu kültürel, sosyal, ekonomik özelliklerle şekillenirler. Sonuçta kır ve şehir olarak ikiye ayrılan yerleşmelerden şehirler hayat tarzı, arazi kullanımı, ekonomik faaliyetler, tüketim, ulaşım, anlayış vb yönlerden kırsal yerleşmelerden çok farklı özellikler gösterir. Kısaca kentler kırlara nazaran nüfus yoğunluğu, heterojen yapısı, hareketliliği nedeniyle denetimin zorlaştığı bir alan olarak karşımıza çıkmaktadır.

Şehirlerdeki istihdam farklılığı (Kılıç ve Tunçel, 2008), kentleşme, düzensiz gelir dağılımı, işsizlik, hukuk gibi çeşitli sosyal ve ekonomik parametrelerin suç üzerine etkisi değişik çalışmalarda ele alınmıştır (Gölbaşı, 2008; Güvel, 2004; Abanoz, 2012; Karasu, 2008).

Yukarıda bahsedilen çeşitli faktörlerin etkisi ile suçlar artsa bile yerleşme veya yerleşmelerdeki dağılımları birbirinden oldukça farklılık göstermektedir. Bu nedenle suç inceleme çalışmaları suçluluk ve suç olmak üzere iki farklı yön ve bakış açısıyla gerçekleştirilir.

Suçluluk bakış açısında suçu işleyenlerin kimlerden oluştuğu ve nerelerde ikamet ettiği ön plandadır (Erman, 2008). Ayrıca suçlunun eğitim, yaş vb sosyal, ekonomik özellikleri ile ikamet ettiği alanlar önem kazanır (İçli, 1993; Sevim ve Soyaslan, 2009). Bu durumda karşımıza suçluların yoğunlukla ikamet ettiği eğitim ve gelir seviyesinin düşük olduğu sahalar çıkmaktadır. Başka bir ifade ile şehirlerin kenar kuşaklarında yer alan plansız kaçak yapılaşma merkezleri gecekondu alanları karşınızda durmaktadır.

İkincisi ise suçun kendisinin incelenmesidir. Bu bakış açısında suçun nerede işlendiği diğer bir ifade ile suç işlenen alan veya suçların yoğun işlendiği alanlar ön plana çıkar (Karakaş, 2004, 2006; Aliağaoğlu ve Aladdinoğlu, 2005; Aliağaoğlu, 2007; Gürbüz ve Karabulut, 2007, 2008; Uzun ve Aliağaoğlu, 2009; Günel ve Şahinalp, 2009; Aksak ve Çalışkan, 2010). Alanlar suçun cinsine göre değişmekle beraber ilk bakış açısından tamamen farklı bir yeri işaret eder. Zaten suçun yerleşmedeki veya yerleşmelerdeki dağılım farklılığı da, arazi kullanımının ve çevre şartlarındaki değişikliklerin mekâna yansımalarıdır. Kısaca suçun cinsine göre mekânlardaki gerileme veya gelişmelerin nedeni mekânlardaki arazi kullanım farklılığının bir sonucudur. Sonuçta tüm suç teorileri yukarıda bahsedilen iki bakış açısına göre inşa edilmişlerdir (Dolu, 2011:73).

2. ÇALIŞMANIN ÖNEMİ (RESEARCH SIGNIFICANCE)

Bu çalışmada, Elazığ şehrinde 2001-2007 yıllarında işlenmiş hırsızlık suçlarının bu iki tarih içindeki sayı ve mekândaki

dağılımında meydana gelen farklılıklar tespit edilmiştir. Ayrıca bu suçların alansal değişiminde arazi kullanım farklılığının etkisi ve hangi tür suçların ne tür alanları hedef seçtiği, şartlarda meydana gelen değişimlerin suçlar üzerindeki etkisi ortaya konmuştur.

Tüm dünyada olduğu gibi ülkemizde de şehirlerdeki suç sayısı giderek artmaktadır. Şehirlerin daha güvenilir ve yaşanılır hale gelebilmesi için bu suçlarla mücadele edilmektedir. Suçları önlemek amacıyla doğrudan suçlular yerine suç sorununa yönelik çeşitli politikalar ve programlar geliştirilmektedir (Doğan ve Sevinç, 2011).

Bu mücadele esnasında suç ve suçların yoğunlaştığı alanların bilinmesi büyük önem arz etmektedir. Çünkü suçlar zaman içinde farklı nedenlerle mekân değiştirmektedir. Dolayısıyla yeni sahanın çekim özellikleri ile eski ve yeni mekânların farklı yönlerinin bilinmesi potansiyel alanların daha kolay tespit edilmesini ve mücadeleyi kolaylaştırmaktadır. Bu çalışmada bu yer değiştirmenin mekânsal ve arazi kullanım durumu ele alınarak problemler alanların özellikleri ortaya çıkarılmıştır.

Böylece suçla mücadele için uygulanacak yöntemler ve alınacak tedbirlerin seçimi kolaylaşmaktadır. Sonuçta kameralı sistemlerin nerelere kurulacağı, nerelerde devriye görevlendirileceği sayısı ve saati gibi unsurların tespiti daha rahat yapılabilmektedir. Kısaca sorunlu mekanlar ile alınacak önlemlerin bilinmesi mücadeleyi daha etkin hale getirmekte ve kaynak, zaman vb faktörlerden tasarruf edilmeyi sağlamaktadır.

Elazığ şehri ile ilgili daha önceden tarafımızca 2001 yılı suç verileri kullanılarak hırsızlık suçunu konu alan çalışma gerçekleştirilmişti (Karakas, 2004).

Bu çalışmada ise 2007 yılı verileri kullanılarak 2001-2007 yılı hırsızlık suç dağılımında meydana gelen farklılıklar ve bu farklılıklara neden olan etmenler değerlendirilmiştir.

Çalışmanın verileri Elazığ Emniyet Müdürlüğü İstatistik Şube Müdürlüğünden alınmış ve yeniden düzenlenmiştir. Gelişmeleri değerlendirmek amacıyla mahallelere göre hem toplam suçlar ve hem de suç türleri göz önüne alınarak haritalamalar yapılmıştır. Haritalamada suç artış oranı değerleri kullanılmamıştır. Çünkü suç artış oranları bir önceki dönemdeki rakamın özelliğine göre çok abartılı çıkmaktadır. Bu durum gerçeği yansıtmadığı gibi hatalara sebep olduğundan mutlak artış değerlerine göre haritalama ve değerlendirme yapılmıştır.

3. ELAZIĞ ŞEHRİNDE SUÇLARIN DEĞİŞİMİ GELİŞİMİ VE TİPLERİ (2001-2007) EXCHANGE OF DEVELOPMENT AND TYPES OF CRIMES IN THE CITY OF ELAZIG (2001-2007)

Nüfus artışı, işsizlik, ekonomik bunalımlar gibi faktörlerin değişik oranlarda etkilediği suç sayısı yıllara göre incelendiğinde ülke geneli ve iller çapında artışlar dikkat çekmektedir (Tablo.1). İstatistiklerdeki il verileri o ilin tüm ilçelerini kapsamına rağmen şehir merkezleri büyük oranları bünyelerinde barındırmaktadırlar. Nitekim 2001 yılı Elazığ ilindeki 1375 suçtan 1052'si (%76.50), 2007 yılında ise 5904 olaydan 4289'u (%72.64'ü) Elazığ şehrinde işlenmiştir.

Nitekim 2000 yılında 266.495 kişilik nüfusa sahip olan Elazığ şehri 2007 yılında yaklaşık 53.000 kişilik artış ile 319.381 kişiye yükselmiştir (Tablo.2). Bu nüfus gelişimi ülkemiz kentlerinin tümünde olduğu gibi Elazığ şehrinde de suçların artışını tetiklemiştir. Zira nüfusun artışı yeni fonksiyon sahalarını ve buna bağlı olarak yeni arazi kullanımlarını ortaya çıkardığından suçlar için potansiyel sahalar daha da fazlalaşmakta sonuçta suç miktarları sürekli yükselmektedir. Nitekim Elazığ şehrindeki suçlar 2001 yılına göre

yaklaşık 4 katı bir artış göstererek 1052'den 4289 sayısına ulaşmıştır (Tablo 3).

Tablo 1. Türkiye'nin bazı illerindeki suç sayıları (2001-2006)
(Table 1. The number of crimes in some province of Turkey (2001-2006))

ŞEHİRLER	YILLAR		
	2001	2003	2006
Adana	5271	6397	29363
Ankara	28194	30887	58313
Ağrı	1031	1471	2725
Artvin	389	535	891
Balıkesir	3211	3972	13665
Bursa	13502	16787	30565
Diyarbakır	3705	4666	12106
Elazığ	1375	1381	4954
İstanbul	88836	82529	192468
İzmir	17068	22482	67954
Türkiye	299589	322189	785510

Kaynak. EGM

Suç miktarında 2007 yılında 2001'e göre 3237'lik artış olmuştur. Suç sayısının mahallelere göre dağılışı incelendiğinde tüm mahallelerde bir yükselmenin olduğu dikkat çeker (Şekil.1). 2007 yılı suç miktarlarının mahalle dağılışına baktığımızda şehrin merkez mahallelerindeki sayısal fazlalığın, çevre mahallelerde düştüğü ve çoğu yerde de tamamen azaldığı dikkati çekmektedir. Suçların merkez çevresindeki mahallelerde diğer mahallelere göre daha fazla olmasında aşağıdaki faktörlerin etkisi büyüktür.

Şehirde nüfusun artışı nedeniyle konut, sanayi, ticaret vb ihtiyaç duyulan sektörler için birçok yerde yeni alanlar oluşmuştur. Bu gelişmelere rağmen merkezi kesimde yer alan fonksiyon sahaları (iş, ticaret, eğlence) sonradan gelişenlere nazaran işlerlik ve etki bakımından büyük bir çekime sahiptir.

Tablo 2. Elazığ şehri nüfus gelişimi (1935-2007)
(Table 2. Population growth of Elazığ City (1935-2007))

Yıl	Nüfus	Artış%	Yıl	Nüfus	Artış %
1935	23178	17.09	1970	107364	26.79
1940	25465	8.98	1975	131415	18.30
1945	23695	-7.47	1980	142983	8.09
1950	29317	19.18	1985	182296	21.57
1955	41667	29.64	1990	204603	10.90
1960	60289	30.89	2000	266495	23.22
1965	78605	23.30	2007	319381	16.55

Kaynak: Nüfus istatistikleri

Nitekim geçmişten günümüze merkezdeki çarşı ve çevresi işyeri, sanayi mahallesi sanayi kullanımı, üniversite mahallesi eğitim ve sağlık kullanımı nedeniyle hala cazibesini devam ettiren alanlar olarak göze çarpmaktadırlar. Kısaca iş ve ticaret sahasının (MİS) merkezi kesimde yer alması, eğlence ve dinlenme tesislerinin fazlalığı, tüm ulaşım şebekesinin merkezde düğümlenmesi gibi nedenler suçların belirli sahalarda toplanması sonucunu doğurmuştur (Şekil 1 ve 2).

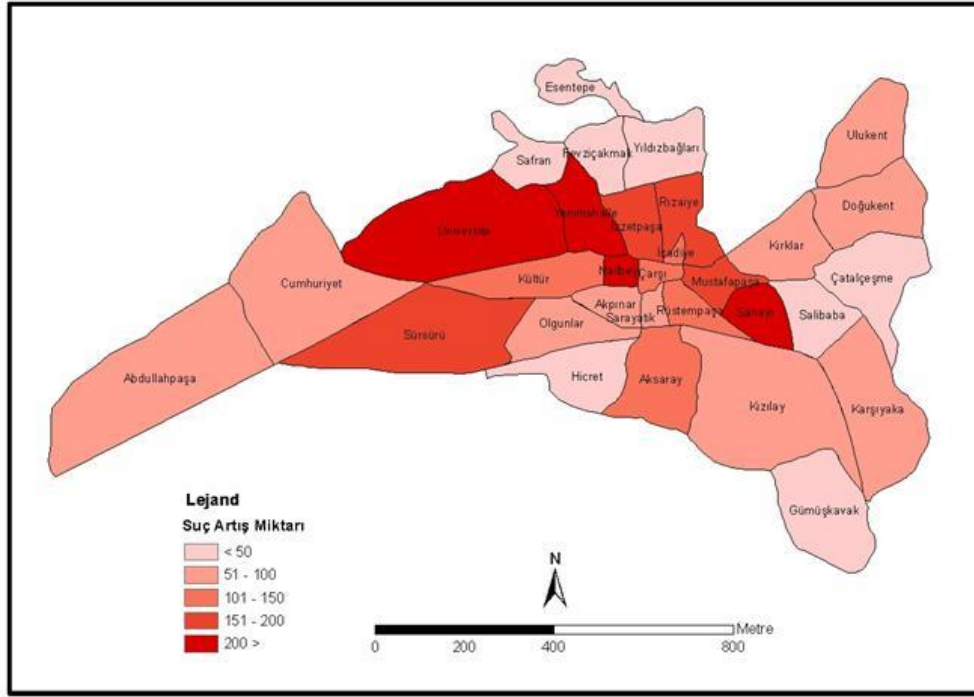
Dış kuşaktaki mahallelerde suç dağılışı ve artış miktarlarında değişiklikler göze çarpar (Şekil 1 ve 2). Bu değişiklik kenar kuşakta yer alan mahallelerdeki iki farklı yapıdan kaynaklanır.

Bir tarafta Cumhuriyet, Sürsürü gibi toplu konut yapımlarıyla hem ekonomik hemde sosyal yapı değişimi ve nüfus gelişimi ile birlikte daha modern bir görüntü çizenler (Karakaş, 2008, 2010), diğer tarafta Aksaray, Çatalçeşme, Gümüşkavak gibi nüfus ve ekonomik anlamda eski yapılarını devam ettiren ikinci grup bulunmaktadır. İkinci grupta yer alan mahalleler hem nüfus kaybettikleri hemde suçlar için çekici alanlar olmadıkları için suç sayıları oldukça alt seviyededirler (Tablo 3, Şekil 1 ve 2). Bu alanlar suç ve suçlu açısından potansiyel alanlar konumunda değildirler. Zira bu mahalleler büyük kentlerin ve metropoliten merkezlerinin çevrelerinde yer alan mahallelerden birçok yönden farklılık taşımaktadır. Şöyle ki kırsal nitelikli bu yerleşmeler sonradan şehre dahil olmuşlardır (Karakaş, 1999, 2010). Bu nedenle Türkiye'deki İzmir, İstanbul, Ankara gibi büyük şehirlerin çevresinde meydana gelmiş gecekonduların farklı özelliğe sahiptirler. Ayrıca buralarda ikamet eden nüfusun büyük bir çoğunluğu geçimini hala kırsal faaliyetlerden sağlamaktadır, dolayısıyla bunları gelirleri yüksek olmasa bile tamamen işsiz ve gelirsiz saymak mümkün değildir. Bu nedenle buraları büyük kentlerin çevresinde yer alan suç potansiyel alanları gibi düşünülen gecekondularıyla bir tutmak yanlış olur. Nitekim 2009 yılında Sevim ve Soyaslan'ın Elazığ Kentindeki Hırsızlık suçu işleyenler üzerinde yaptıkları sosyal ve ekonomik nitelikleri ile ilgili çalışmada da suç işleyenlerin yoğunlukla ikamet ettikleri çöküntü mahalleleri bulamamaları da yukarıdaki durumu destekler niteliktedir (Sevim ve Soyaslan, 2009, 35).

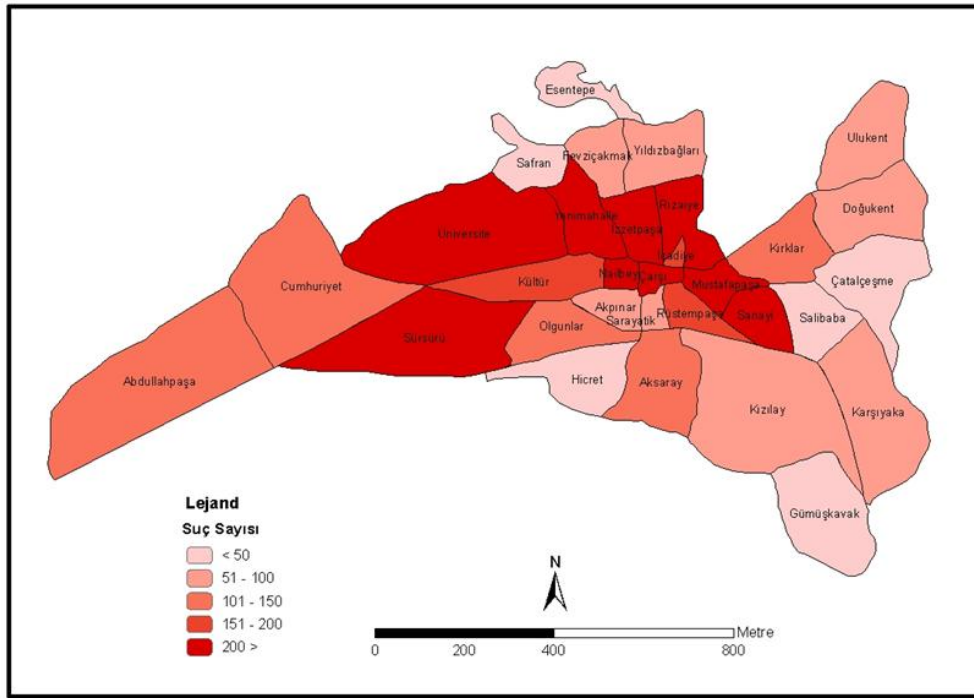
Kısaca kenar kuşakta yer alan mahallelerdeki suç oranlarının düşüklüğünü hem toplumsal homojenliğini fazla kaybetmemiş olmasına hem de alandaki arazi kullanımının sadeliğine ve birçok suçlar için ekonomik açıdan cazip alanlar olmamasına bağlayabiliriz (Şekil 1 ve 2).

Tablo 3. Elazığ mahalle nüfus ve suç miktarları (2001-2007)
(Table 3. Elazig neighborhood population and crime amounts (2001-2007))

Mahalleler	Nüfus Artışı 2001-2007	Suç Sayısı 2001	Suç Sayısı 2007	Suç fark 2001-2007	Mahalleler	Nüfus Artışı 2001-2007	Suç say. 2001	Suç Sayısı 2007	Suç fark 2001-2007
İzzetpaşa	1338	103	247	144	Akpınar	579	26	92	66
Yenimahalle	3352	78	358	280	Sürsürü	9061	25	218	193
Sanayi	2200	77	333	256	Doğu kent	1493	24	85	61
Çarşı	299	65	204	139	Aksaray	575	20	143	123
Rızaiye	3312	62	247	185	Sarayatik	1272	18	96	78
Nailbey	2551	57	275	218	Cumhuriyet	6915	17	114	97
Mustafapaşa	2250	52	209	157	Karşıyaka	513	15	100	85
Fevziçakmak	34	50	92	42	Kızılay	499	14	65	51
İcadiye	44	49	154	105	Ulukent	2696	14	85	71
Abdullahpaşa	1281	48	147	99	Hicret	366	13	24	11
Kültür	1748	43	173	130	Safran	-8	8	0	-8
Rüstempaşa	2025	40	164	124	Gümüşkavak	-279	6	27	21
Üniversite	4439	35	250	215	Esentepe	-200	5	21	16
Yıldızbağları	-465	27	61	34	Salıbaşı	235	5	27	22
Kırklar	3488	27	115	88	Çatalçeşme	728	3	34	31
Olgunlar	2746	26	120	94	Toplam		1052	4289	

Şekil 1. Elazığ şehrinde suç artış miktarı (2001- 2007)
(Figure 1. The amount of crime increase in Elazig city, (2001-2007))

Şekil 2. Elazığ şehrinde suç sayısı (2007)
(Figure 2. The number of crime in Elazig city, (2007))

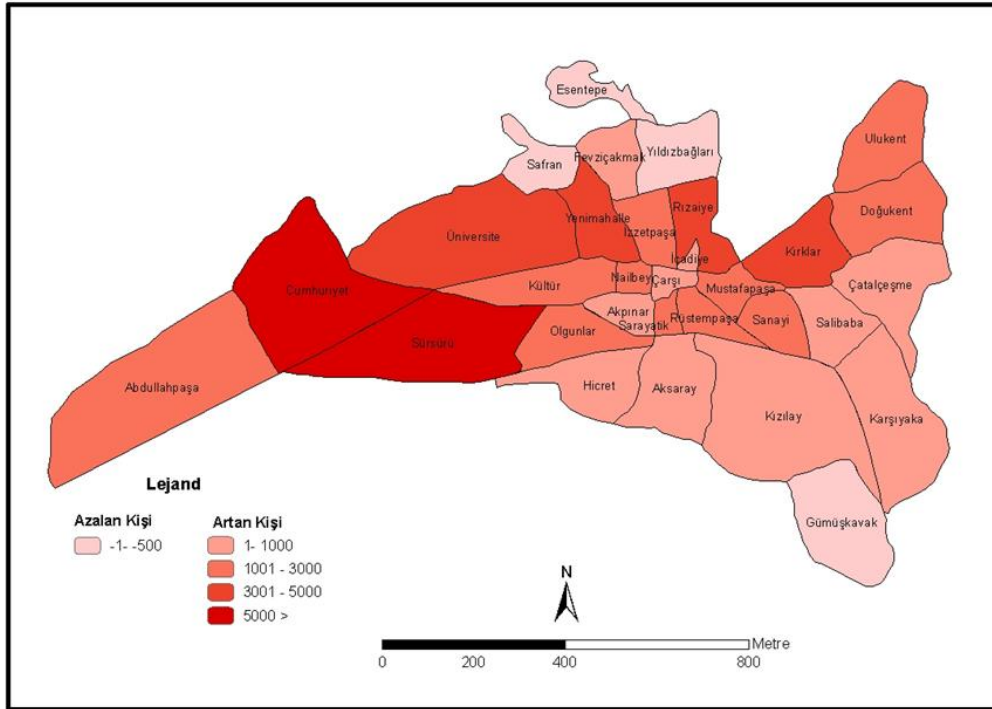
Suç sayısı ile mahalle nüfus büyüklüğü arasındaki ilişki incelendiğinde mahalle nüfusu artıkcça suç miktarı artıyormuş gibi bir izlenim oluşsa da esas etki mahallenin bulunduğu mevki ve sahip olduğu arazi kullanım özelliğinin suçlar için çekim gücü oluşturmasıdır

(Tablo 3 ve 4, Şekil 1, 2 ve 3) (Ergün, Yirmibeşoğlu, 2007). Nitekim eğer bu sırf nüfus miktarına göre olsaydı nüfusu azalan mahallelerde azalma artanlarda ise artma olması yani nüfusla suç arasında doğru bir orantının olması gerekirdi. Hâlbuki tablo 3 görüldüğü gibi hem mahalle nüfus artışı hemde suç artışlarında bir düzen ve orantı görülmemektedir. Mesela 2001-2007 yılları arasında nüfusu 299 kişi artan Çarşı Mahallesi'nde suç artışı 139, 7000 kişinin arttığı Cumhuriyet Mahallesi'nde 97, nüfusu 279 kişi azalan Gümüşkavak'ta ise 21 suç artışı olması da, mahalle suç sayısının artış ve eksilişinde bulunduğu mevki ve arazi kullanım özelliğinin önemini göstermektedir. (Tablo 3, Şekil 2 ve3) (Karakaş, 2010:251).

Tablo 4. Suç ilişkisi ve mahalle nüfus büyüklüğü (2001-2007)
(Table 4. The relationship between crime and neighborhood population size (2001-2007))

Mahalle Nüfus Miktarı	2000 yılı mahalle adeti	2001 suç Miktarı	2001 suç %	2007 yılı mahalle adeti	2007 suç miktarı	2007 suç %
<1000	1	8	0.76	1	0	
1000-5000	9	175	16.63	10*	656	15.29
5000-10000	10	279	26.52	6	511	11.91
10.000-15.000	6	310	29.47	8	1360	31.72
15000+	5	280	26.62	7	1762	41.08
Toplam	31	1052	100	32	4289	100

Not.*Hilalkent 2006 sonrasında polis bölgesi içine dahil edilmiştir.

Şekil 3. Elazığ şehrinde nüfus artış miktarı (2001- 2007)
(Figure 3. The amount of population growth in Elazig city (2001-2007))

Suç çeşidi açısından değerlendirildiğinde 2001'e göre 2007 yılında sıralamada bir farklılığın olduğu dikkat çekmektedir (Tablo 5). 2001 yılında hırsızlık ilk sırada yer almış ve onu yaralama, intihar, 6136

sayılı silah kanununa muhalefet suçları takip etmiştir. 2007 yılında ise sıralama değişerek yaralama ilk sırayı almış ve onu hırsızlık, tehdit, intihar, 6136 sayılı silah kanununa muhalefet takip etmiştir. Yaralama, tehdit gibi suçların ilk sıralara doğru tırmanışı kentleşme ve insanların birbirlerine karşı gösterdikleri hoşgörünün tamamen bittiğinin bir göstergesidir.

Tablo 5. Elazığ şehrinde suç cinsi ve miktarları (2001-2007)
(Table 5. Crime types and amounts in Elazığ city (2001-2007))

SUÇ CİNSİ	YILLAR				SUÇ CİNSİ	YILLAR			
	2001	%	2007	%		2001	%	2007	%
Hırsızlık	348	33.08	1203	28.05	Kaçırma	15	1.43	93	2.17
Yaralama	285	27.09	1360	31.71	Fuhuş	9	0.86	21	0.49
İntihar	100	9.50	280	6.53	Öldürme	9	0.86	18	0.42
6136 silah	55	5.23	185	4,31	Gasp	7	0.66	62	1.44
Memura mukavemet	39	3.71	70	1.63	Kumar	9	0.86	4	0.09
Tecavüz	23	2.19	87	2.03	Uyuşturucu	7	0.66		
Tehdit	23	2.19	434	10.12	Haneye tecavüz	24	2.28	2	0.04
Aileye k.muamele	16	1.52	203	4.73	Diğerleri	83	7.89	267	6.23
					Toplam	1052		4289	

Suç tipi ile şehir içi arazi kullanım çeşitliliği arasında bir bağlantı bulunmaktadır. Mesela hırsızlık suçlarının mahallelere göre dağılışında suç tipi, mekân özelliği ve çevre şartları önemli ölçüde etkili olmaktadır.

İş ve ticaret fonksiyonunun ağırlıkta olduğu çarşı mahallesi ile sanayi fonksiyonu ilk sırada yer alan sanayi mahallesinde işyeri hırsızlığının artışı ile evden hırsızlıkların azalması, aksine konut fonksiyonun yoğun olduğu Sürsürü, Abdullağaşa, Cumhuriyet gibi mahallelerde ise işyeri hırsızlığının azalması onun yerine evden hırsızlığın artması güzel bir örnek teşkil eder (Tablo 8).

Aynı fonksiyona sahip alanlar arasında bile alanın mevkisi, sahip olduğu sosyal, ekonomik, fiziki vb diğer özelliklerindeki değişmeler suç oranlarını farklılaştırmaktadır. Mesela evden yapılan hırsızlık sayısı binaların bitişik, konut sayısının fazla, oturanların ekonomik durumunun yüksek olduğu ve ışıklandırmanın yetersizliği vb özel şartların olduğu alanlarda daha da yükselmektedir.

Otodan hırsızlık olaylarında da şehrin birçok kesiminde otopark alanları olduğu halde ışıklandırmanın ve güvenliğin olmadığı belirli alanlar ön plana çıkmaktadır. Ayrıca mahallelerin hepsinde kahvehane bulunmasına rağmen kumar suçlarının büyük bir kısmının belirli bir alana tekabül etmesi de arazi kullanımı ve çevre şartlarının bir sonucudur. Kısaca şehir içi arazi kullanımı ve suç cinsi mahalleler arasındaki suç dağılış miktarlarını belirlemektedir.

Suçların mahalle bazındaki dağılışına baktığımızda 2001 yılı ile 2007 yılı arasında dikkat çeken en önemli unsurun mahallelerin sıralamasının değişmesidir (Tablo 6).

Tablo 6. suç cinsine göre ilk dört sırayı alan mahalleler (2001-2007)
Table 6. The first four neighborhoods depending on the type of crime
(2001-2007)

SUÇ CİNSİ	2001 YILI MAHALLE SIRALAMASI		2007 YILI MAHALLE SIRALAMASI	
	1-2	3-4	1-2	3-4
Hırsızlık	İzzetpaşa, Yenimahalle	Fevziçakmak, Nailbey	Sanayi, Yenimahalle	İzzetpaşa, Çarşı
Yaralama	Çarşı, İzzetpaşa,	Yenimahalle, Sanayi	Yenimahalle, Sanayi	Nailbey, Üniversite
İntihar	Yenimahalle, İzzetpaşa	Abdullahpaşa, Sanayi	Yenimahalle, Üniversite	Sanayi, Rızaiye,
6136 Silah	Sanayi, İcadiye	Doğukent, Karşıyaka	İcadiye, Nailbey	Karşıyaka, Kültür
Memura Mukavemet	İzzetpaşa, Rızaiye, Sanayi	Çarşı, Kültür	Çarşı, İzzetpaşa	Kültür, Sanayi
Tecavüz	Rızaiye, Sanayi	İzzetpaşa, Abdullahpaşa	Nailbey, Yenimahalle	İzzetpaşa, Sürsürü
Tehdit	İzzetpaşa, Üniversite	Fevziçakmak, Nailbey, Rızaiye,	Yenimahalle, İzzetpaşa,	Nailbey, Sürsürü
Aileye Kötü Muamele	Yenimahalle, Sanayi	Mustafapaşa, İcadiye	Sanayi, Sürsürü	Üniversite, Cumhuriyet
Kaçırma	Rızaiye, Kültür		Sanayi Yenimahalle	Mustafapaşa Fevziçakmak
Fuhuş	Rızaiye, Rüstempaşa	İcadiye	Rızaiye, İcadiye	Çarşı, Kültür
Öldürme	Sürsürü, Karşıyaka	Abdullahpaşa, Karşıyaka	Nailbey Sürsürü	Aksaray, Catalçeşme
Gasp	Sanayi, Çarşı	Rüstempaşa, Yenimahalle	Yenimahalle, İzzetpaşa	Sarayatik, Çarşı
Kumar	Çarşı, Nailbey	Mustafapaşa	Nailbey	
Uyuşturucu	Kızılay, Aksaray	Doğukent, Hicret		
Haneye Tecavüz	Rızaiye, Sanayi	Mustafapaşa, Sürsürü	Abdullahpaşa	
Diğerleri	Yenimahalle	Nailbey Rızaiye,	Yenimahalle Sanayi	İzzetpaşa, Nailbey
Genel Toplam	İzzetpaşa, Yenimahalle	Sanayi Rızaiye,	Yenimahalle, Sanayi	Nailbey, İzzetpaşa

4. HIRSIZLIK SUÇLARININ DAĞILIŞI VE ÖZELLİKLERİ (DISTRIBUTION OF THEFT CRIMES AND CHARACTERISTICS)

2001-2007 yılları arasında Elazığ şehrinde 348 adet olan hırsızlık vakası 1203 yükselmiştir (Tablo 5). Bir önceki dönemin aksine hırsızlık çeşidi olarak evden hırsızlık başta gelmekte ve onu sırasıyla işyerinden hırsızlık, yankesicilik (dolandırıcılık), oto içerisinden eşya hırsızlığı, araç (oto) hırsızlığı izlemektedir (Tablo 8).

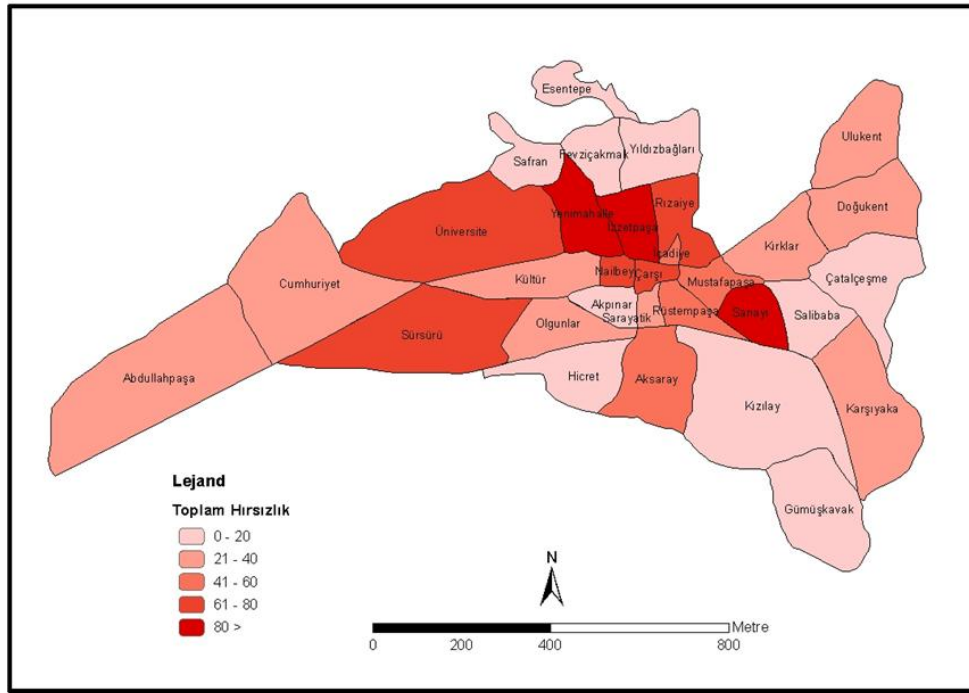
Suç tipi ile suç dağılışı arasında arazi kullanım özelliğine göre bir farklılık bulunmaktadır. Konut sayısının az olduğu İcadiye, Çarşı gibi mahallelerde ev hırsızlığı hiç yok denecek kadar az sayıda iken işyeri hırsızlığı daha yüksek sayıdadır. Yine işyerinin düşük konutun daha fazla olduğu Sürsürü, Aksaray, Abdullahpaşa gibi mahallelerde ise tersi yani konut hırsızlığı daha fazla, buna nazaran işyeri hırsızlığı daha az sayıdadır. Hırsızlık suçlarının mahallelere göre dağılışı konut, konut+işyeri, işyeri gibi arazi kullanım yoğunluğuna bağlı olarak değişiklik göstermektedir (Tablo 7 ve 8, Şekil 4 ve5).

Tablo 7. Elazığ şehrinde hırsızlık tipine göre mahalle sıralaması
(2001-2007)

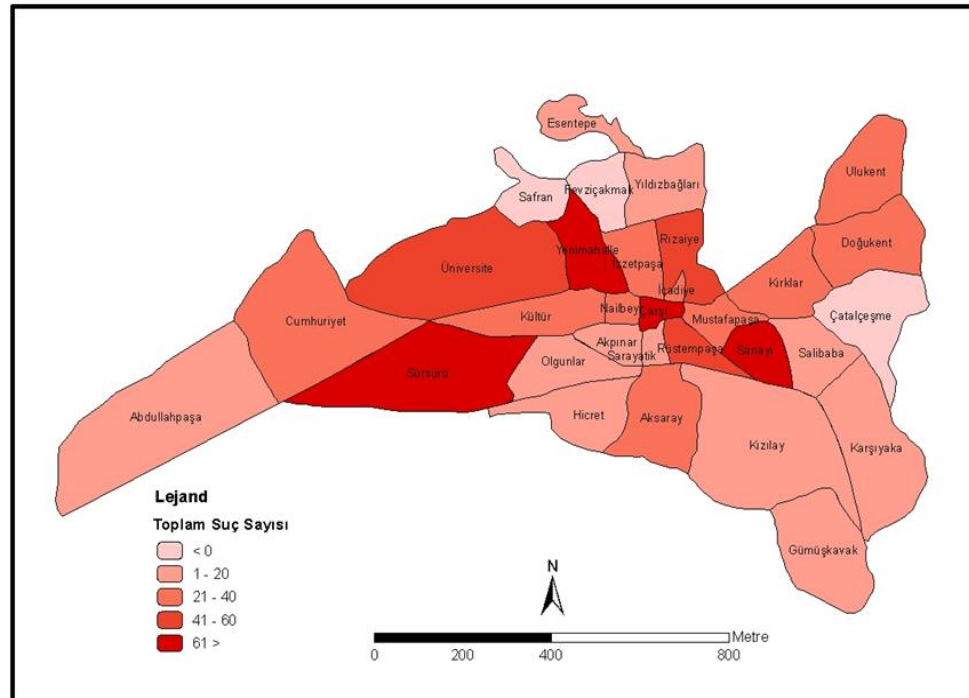
Table 7. Neighborhoods in the city of Elazig according to the theft
type (2001-2007)

Hırsızlık	2001 YILI MAHALLE SIRALAMASI		2007 YILI MAHALLE SIRALAMASI	
	1-2	3-4	1-2	3-4
Evden	İzzetpaşa, Yenimahalle	Nailbey, Mustafapaşa,	Sürsürü, Nailbey,	Yenimahall, Kırklar
İşyerinden	İzzetpaşa, Yenimahalle	Nailbey, Çarşı	Sanayi, Çarşı	Yenimahall, İzzetpaşa,
Otodan	İzzetpaşa, Mustafapaşa,	Rızaiye, Sanayi	Sanayi, Mustafapaşa,	Yenimahalle
Oto	Sanayi, Mustafapaşa	Rızaiye	Sanayi, Nailbey	Akpınar, Abdullahpaşa
Kapkaç, Yankesicilik vb	Fevziçakma, Rızaiye,	İzzetpaşa, Yenimahalle	Çarşı, Yenimahalle	Rızaiye, Sanayi
Diğerleri	Sanayi, Doğukent	İzzetpaşa, Çarşı	Yenimahalle, Üniversite	İzzetpaşa, Sanayi
Genel toplam	İzzetpaşa, Yenimahalle	Fevziçakmak Sanayi	Sanayi Yenimahalle,	İzzetpaşa, çarşı

Elazığ şehrinde hırsızlık suç dağılımında iki alan ön plana çıkmaktadır. Bunlardan ilki sanayi+konut fonksiyonunu elinde bulunduran, oto ile marangozlar sanayi sitelerinin yer aldığı sanayi mahallesidir. İkincisi ise işyeri, işyeri+ konut fonksiyonunu üzerinde bulunduran merkezi iş sahasının (MİS) yer aldığı Çarşı ve İcadiye mahalleri ile çevrelerinde yer alan Nailbey, Rızaiye, İzzetpaşa, Yenimahalle gibi mahallerin bulunduğu sahadır (Şekil 4). MİS çevresinde yer alan mahallelerde MİS'in genişlemesi nedeniyle işyerleri lehine tercihlerin artışı konut kullanımını azaltmıştır (Tümertekin, 1979:31). Bu nedenle Nailbey, Rızaiye, İzzetpaşa, Yenimahalle gibi mahalleler İlk zamanlarda MİS'e yakınlık sonraları arazi kullanımındaki farklılaşma nedeniyle birçok suç çeşidi için geçmişten günümüze cazibelerini devam ettirmişlerdir (Şekil 5, Tablo 7 ve 8).

Şekil 4. Elazığ şehrinde hırsızlık suçunun dağılışı (2007)
(Figure 4. Distribution to the crime of theft in Elazig city (2007))

Şekil 5. Elazığ şehrinde mahallelere göre hırsızlık suç artışı (2001-2007)
Figure 5. According to increase in theft crime neighborhoods in Elazig (2001-2007)

Tablo 8. Elazığ şehrinde Mahallelere göre hırsızlık Suç Tipi (2007)
(Table 8. According to type of theft crime neighborhoods in Elazig
(2007))

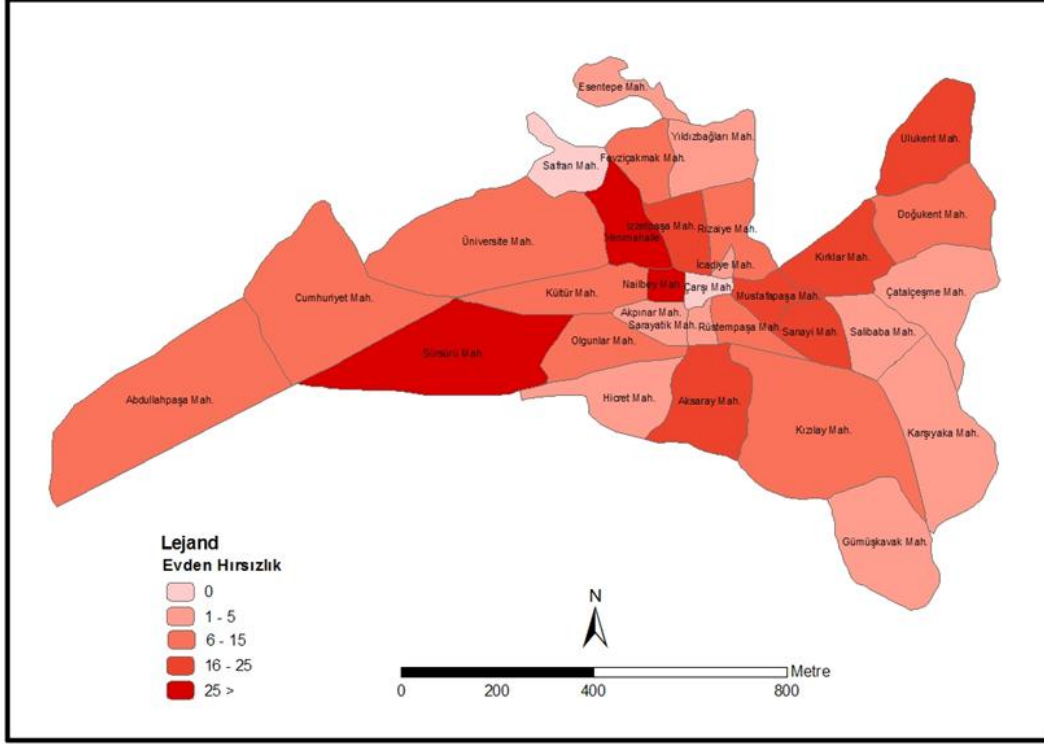
Mahalle	Arazi kullanımı	Evden	İş yeri	Otoda	Oto	Yanke, dolan. vb	Diğer	Top.
Sanayi	Sanayi+konut	18	39	13	6	7	29	112
Yenimahalle	Konut+işyeri	26	21	10	2	13	34	106
İzzetpaşa	Konut+işyeri	20	19	5	2	5	30	81
Çarşı	İşyeri		29	3	1	17	27	77
Üniversite	Konut+işyeri	14	12	7	1	6	32	72
Sürsürü	Konut	36	6	2	1	2	25	72
Rızaiye	İşyeri+konut	15	18	7		11	15	66
Nailbey	Konut+işyeri	28	11		3	7	12	61
Mustafapaşa	Konut+işyeri	22	12	11	1	1	12	59
Rüstempaşa	Konut+işyeri	10	11	7	2	7	13	50
İcadiye	İşyeri+konut	2	18	3	2	1	18	44
Aksaray	Konut	18	2	1	1	4	15	41
Kırklar	Konut	23	5	3			7	38
Kültür	Konut+işyeri	13	6	1	1	3	10	34
Doğukent	Konut	11	9	1		1	12	34
Cumhuriyet	Konut	7	4	1			18	30
Ulukent	Konut	16	6	2		3	3	30
Abdullahpaş	Konut	14	2	2	3	3	4	28
Olgunlar	Konut	13	2	3	1	2	3	24
Sarayatik	Konut	5		2		4	13	24
Karşıyaka	Konut	4	6	3	2	1	6	22
Akpınar	Konut+işyeri	2	2	2	3	2	9	20
Kızılay	Konut	12	1	1	1		4	19
Fevziçakmak	Konut	9		2		2	5	18
Yıldızbağla	Konut	4		2		1	4	11
Salıbaba	Konut	5	5					10
Gümüşkavak	Konut	5		2				7
Hicret	Konut	5					2	7
Esentepe	Konut	3					2	5
Çatalçeşme	Konut	1						1
Zafran	Konut							0
Genel Top.		361	246	96	33	103	364	1203

Nitekim Yukarıda adı geçen sanayi mahallesi ve merkezi iş sahası çevresinde yer alan mahallelerin 2007 yılı Elazığ'daki toplam hırsızlık suçunun %45'ini bünyesinde barındırması da arazi kullanım özelliğinden kaynaklanmaktadır (2001 yılında %50, Karakaş, 2004:23). Arazi kullanım özelliğine göre suç çeşidi farklılaşsa da aynı şartlar bir önceki dönemde de geçerli olduğundan geçmişle günümüz arasında büyük bir farklılığın olmadığı sadece mahallelerin sıralamalarının yer değiştirdiği dikkat çeker. Bir önceki dönemde olduğu gibi şehrin merkez mahallelerindeki yoğunluğun devam ettiği, çevre mahallelerde yoğunluğun düşük olduğu ve çoğu yerde de tamamen ortadan kalktığı görülür (Tablo 7).

4.1. Evden Hırsızlık Suçları (Residence Burglary)

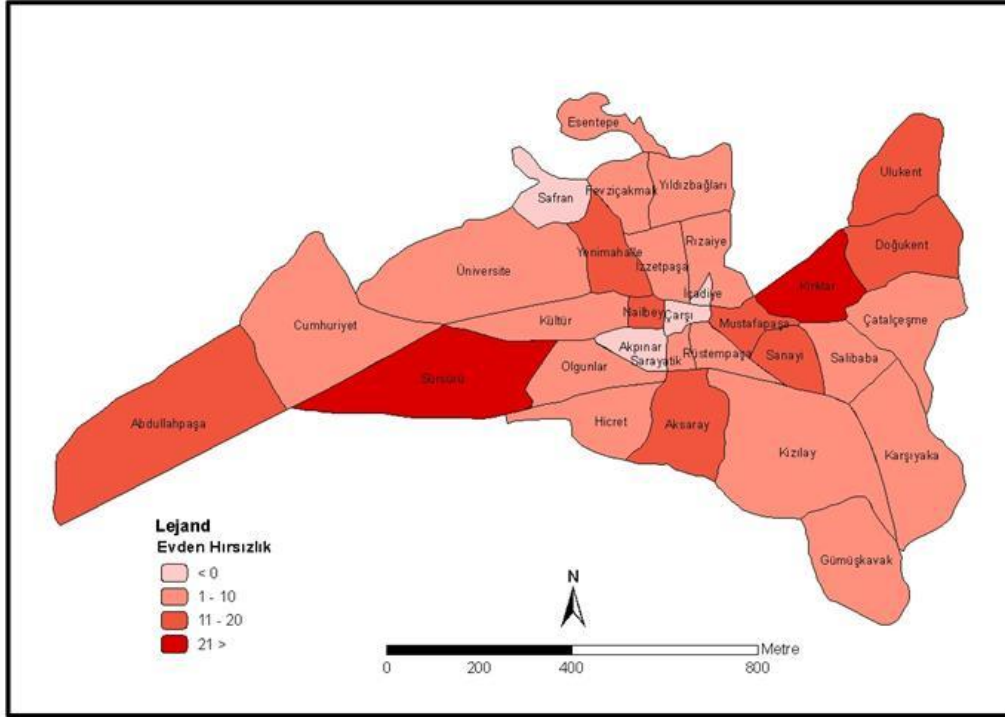
Ev hırsızlığında, arazi kullanım özelliğine göre konut kullanımının çok azaldığı şehrin merkezi iş sahası (MİS) içinde yer alan Çarşı, İcadiye, Rızaiye mahalleleri dışındakiler karışık fonksiyonel kullanım nedeniyle potansiyel sahalardır (Şekil 6 ve 7). Bu sahalarda binaların bitişik, konut sayısının fazla, oturanların ekonomik durumunun yüksek olduğu ve ışıklandırmanın yetersizliği vb özel şartların olduğu alanlarda olay sayısı diğerlerine göre biraz daha yükselmektedir. 2001 döneminde üst sıralarda yer almayan Sürsürü ile Kırklar Mahalleleri (Karakaş,

2004:23) yapılaşmalarla cazip hale gelmişlerdir. Bilhassa Sürsürü sahip olduğu arazi varlığı kentin gelişme aksında yer alması gibi avantajları nedeniyle hem özel hemde kooperatif türü yapılaşmalarla kendisine oldukça talep çekmiştir (Tablo 9). Sonuçta Sürsürü Mahallesi yeni yapılaşmalar çerçevesinde ekonomik gücü yüksek yeni bir saha konumuna gelirken (Karakaş, 2008, 2010:250-251), sanayi mahallesi yakınlığı ve arazi varlığı nedeniyle Kırklar mahallesi de yeni yapılaşmalarla potansiyel bir alan haline dönüşmüşlerdir.

Şekil 6. Elazığ Şehrinde evden hırsızlık suç sayısı (2007)
(Figure 6. The number of household theft crime in Elazığ (2007))

Bu nedenle Sürsürü ve Kırklar Mahallesi 2001-2007 yılları arasında ev hırsızlığında en fazla artış gösteren alanlardan ikisi haline gelmişlerdir (Şekil 7). Bunları Önceki dönemde de ilk sıralarda yer alan Nailbey, Yenimahalle Aksaray, gibi mahalleler takip etmektedir

Şekil 7. Elazığ şehrinde evden hırsızlık suç artışı (2001-2007)
Figure 7. By the increase in workplace theft crime in Elazığ.(2001-2007)

Tablo 9. Elazığ şehrinde inşa edilen ev sayısı (2001-2004)
Table 9. The number of house built in Elazığ(2001-2004)

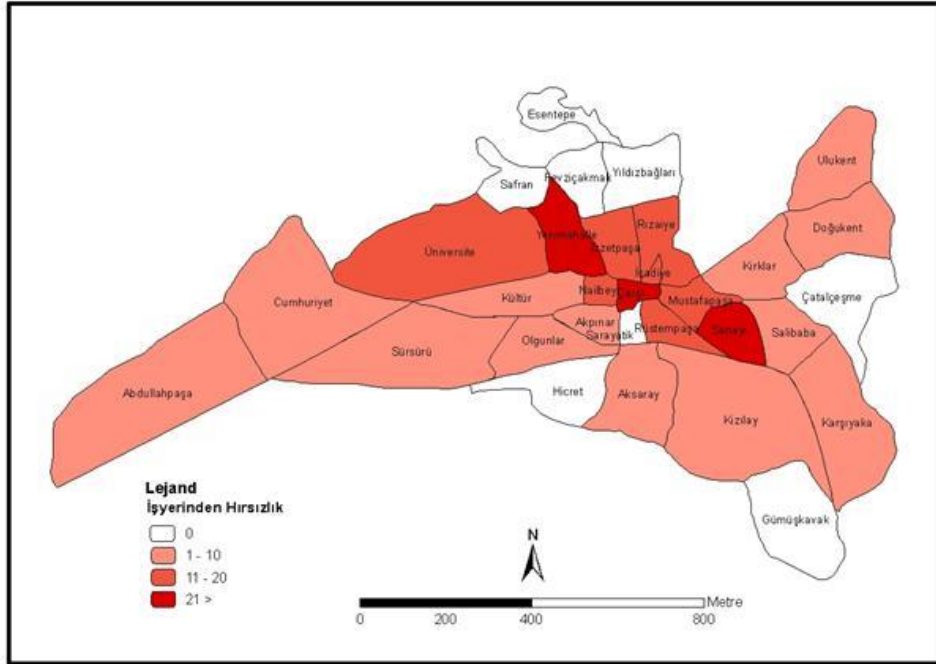
Mahalleler	2001-2004		
	Özel	Kooperatif	Toplam
Sürsürü	2726	269	2995
Cumhuriyet	55	218	273
Kızılay	815		815
Rızaiye	593		593
İzeetpaşa	1259	30	1289
Mus.paşa	409		409
Nailbey	132		132
Kültür	331		331
Akpınar	112		112
İcadiye	14		14
Rüs.paşa	258		258
Çatçesme	244		244
Çarşı	16		16
ulukent	766	10	776
Sarayatik	134		134
Aksaray	87		87
Zafran	1		1
Hilalkent	39	764	803
Abdullahpaşa		435	435
Harput	15		15
Toplam	8006	1726	9732

4.2. İşyeri Hırsızlık Suçları (Workplace Burglary)

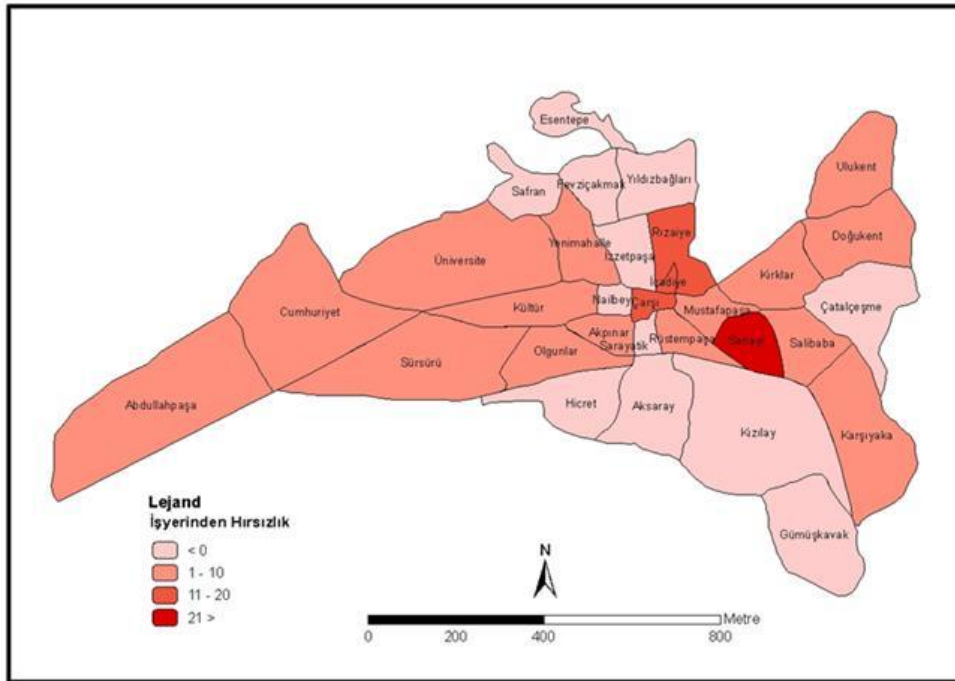
Bu hırsızlık çeşidinde bir önceki dönemle aynı sahalar önemini korumakta yalnızca sıralama değişmektedir (Tablo 7). İşyeri hırsızlığında merkez ve merkezden uzak iki alan ön plana çıkmaktadır. Bunlardan ilki küçük sanayi sahalarının (Oto sanayi ve marangoz sanayi sitesi) yer aldığı Sanayi ve Mustafapaşa mahalleleridir. Diğeri ise iş ve ticaret sahası ile resmi kurumları bünyesinde bulunduran merkez çevresinde yer alan İzzetpaşa, Çarşı, Rızaiye, İcadiye, Yenimahalle gibi mahallelerin bulunduğu kısımdır (Şekil 8 ve 9).

Birinci bölge sanayi mahallesinde mobilya, oto tamir atölyelerinin ve yedek parça dükkânlarının varlığı hırsızlık faaliyetlerinin artmasına neden olmaktadır.

İkinci kesimde pasajlar, dükkânlar ve ilk çarşı nüvesi yer almaktadır. Burada oluşan hırsızlık olaylarını iki kesimde incelemek gerekir. İlki, gece gerçekleştirilen ve herhangi bir yoldan (kapının açılması, cam kırılması vb) mağazaya girerek mağaza soymaya yönelik faaliyetler, diğeri ise işyerlerinin açık olduğu saatlerde gerçekleştirilen mağazalardan eşya çalınması (Shoplifting) olayıdır. Eşya çalınması olayında mağaza tipinin de önemli bir rolü vardır. Eşya çalınmalarının en az olduğu dükkân tipleri hem uğranılma sıklığı hem de satılan malların özelliği nedeniyle halı, mobilya vb malları satanlardır. Uğranılma sıklığı ve mal çeşitliliği fazla olan süpermarket ve hipermarket türlerinde (Timor, 2001; Garnier, Delobez, 1983) eşya çalınması olayı artmaktadır.

Şekil 8. Elazığ Şehrinde işyeri hırsızlık suç sayısı (2007)
(Figure 8. The number of workplace theft crime in Elazig (2007))

Şekil 9. Elazığ şehrinde işyeri hırsızlık suç artışı (2001-2007)
(Figure 9. The increase in workplace theft crime in Elazığ (2001-2007))

Suç miktarı suç için rahat bir takım fırsatların doğması ile artmakta aksine, korunma vb gibi tedbirlerle de azalmaktadır. Esas ana unsur arazi kullanım özelliği olmasına rağmen suç artışı veya azalışında sahanın yer aldığı konumda önemli ölçüde etkili olmaktadır. Nitekim sanayi+konut fonksiyonunu elinde tutan, şehrin kenar kesiminde yer alan sanayi mahallesi ile şehrin merkezi kesiminde MİS ve çevresinde yer alan sahalarda suç sayısı artmaktadır. Kısaca suç miktarının arazi kullanım durumu ile işletme sayısına göre arttığı ve azaldığı dikkat çekmektedir (Tablo.8,10).

Tablo 10. Elazığ Şehri mahalle işyeri ve işyeri suç sayısı (2007)
(Table 10. The number of workplace and workplace crime in Elazığ)

Mahalle Adı	İşyeri	Suç Sayısı	Mahalle Adı	İşyeri	Suç Sayısı
Çarşı	2768	29	Cumhuriyet	67	4
Sanayi	1441	39	Karşıyaka	58	4
İzzetpaşa	1450	19	Kızılay	45	1
Yenimahalle	763	21	Ulukent	24	6
İcadiye	814	18	Salibaba	44	5
Rızaiye	531	18	Hicret	16	0
Nailbey	737	11	Safran	6	0
Mustafapaşa	419	12	Çatalçeşme	12	0
Doğu kent	253	9			

4.3. Oto Hırsızlığı ve Otodan Hırsızlık Suçları (Car theft and Theft from Vehicle)

Şehirde oto hırsızlığında Sanayi Mahallesi, Merkezi iş sahası (MİS) ve çevresi, şehrin değişik yerlerinde olmak üzere üç sahada yoğunluk dikkat çeker.

Oto tamir ve bakımının yapıldığı oto sanayi sitesinin varlığına bağlı olarak önceki dönemde birinci hedef alanlarından olan sanayi

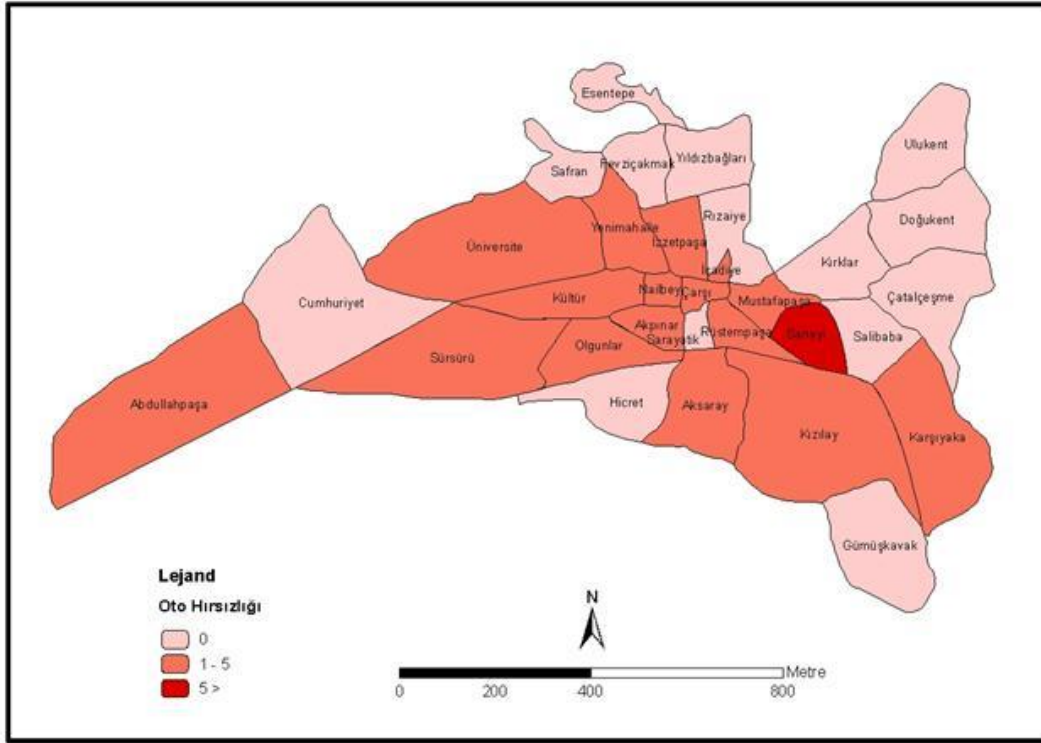

mahallesi (Karakaş, 2004:30) günümüzde de yine önemli çekim alanlarından birisi olarak karşımıza çıkmaktadır (Tablo 7, 8 ve 11).

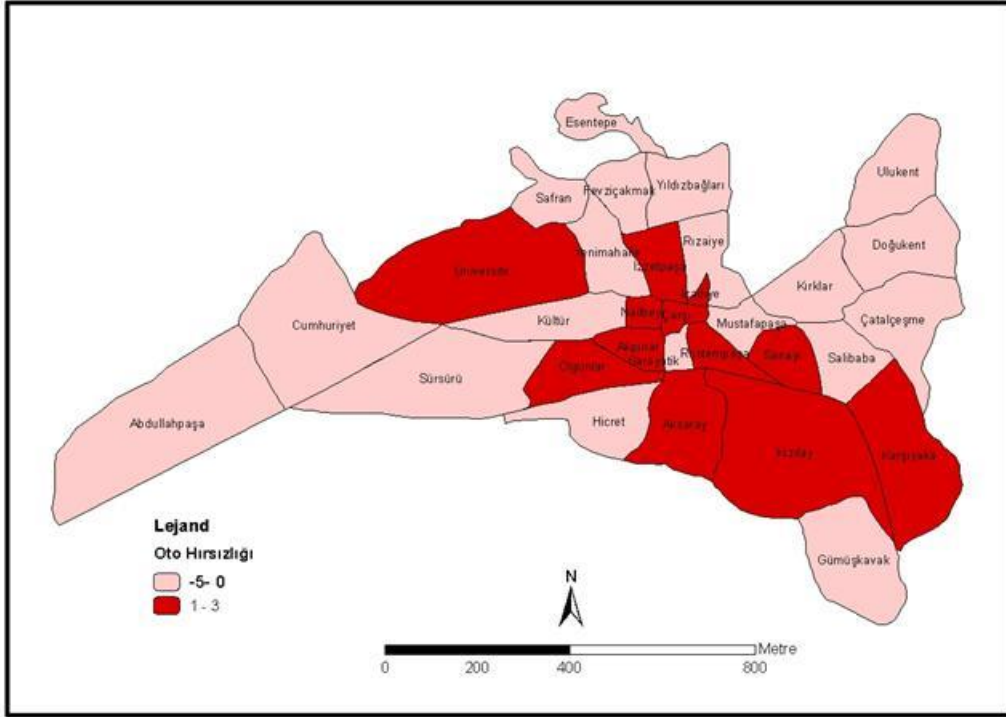
Şehirde merkez çevresinde yer alan mahallelerde küçük parseller üzerinde bitişik düzende eski tarihli yapılaşmalar yoğunluktadır. Bu nedenle birçoğunda otopark alanı bulunmamaktadır. Yeniden yapılanlarda da parsel darlığı ve kanunların verdiği imkânlar kullanılarak otopark için sahalar yine yer almamaktadır. Kısaca merkez çevresinde otopark problemi sınırlı sayıdaki park alanları yanında cadde ve sokaklar kullanılarak çözümlenmeye çalışılmaktadır.

Sahaya işyeri sahiplerinin, alışveriş, çalışma vb nedenlerle gelenlerin park talebinin bulunduğu düşünülürse alandaki baskı daha iyi anlaşılır. Baskıyı azaltmak için park edilen cadde ve sokak sayısı çevreye doğru yayılma göstererek artmaktadır. Böylece merkezi iş sahasının çevresinde (MİS) suç teşvik edecek güvenliksiz sahalar artmaktadır. Sonuçta aracın park edildiği yerin ve araç güvenliğinin yetersizliği nispetinde, şehrin birçok mahallesinde oto hırsızlığı vakaları meydana gelmiştir. Bilhassa merkeze yakınlık nedeniyle park eden araç sayısı ve sahasının artışı merkez çevresindeki eski mahallelerden Nailbey ve Akpınar'da da oto hırsızlık sayısının yükselmesine neden olmuştur (Şekil 10 ve 11, Tablo 11).

Otodan hırsızlık olayında bir önceki döneme göre farklılıklar bulunmaktadır. İzzetpaşa ve Rızaiye Mahalleleri sayısal olarak değişiklikler göstermişlerdir (Şekil 13). 2007 yılında Sanayi Mahallesi adından da anlaşıldığı üzere arazi kullanım özelliğine bağlı olarak önemli hedef alanı haline gelerek lider alan konumuna geçmiştir. Mustafapaşa mahallesi ilk dönemdeki gibi ikinci sıradaki yerini korumuş, Yenimahalle ve Üniversite mahallesinde ise sayılar yükselmeye başlamıştır (Tablo 11).

Şekil 10. Elazığ Şehrinde Oto Hırsızlığı suç sayıları (2007)
(Figure 10. The number of car theft crime in Elazig (2007))

Şekil 11. Elazığ şehrinde oto hırsızlık suç artışı (2001- 2007)
(Figure 11. The increase in car theft crime in Elazığ (2001-2007))

Otodan hırsızlık yani araçtan eşya çalınması olayını araçların park edildiği alanlara göre iki kesimde incelemek gerekir. Birincisi mahallelerde herhangi bir caddeye park edilenler, ikincisi ise otopark için uygun boş sahalara park edilenlerdir.

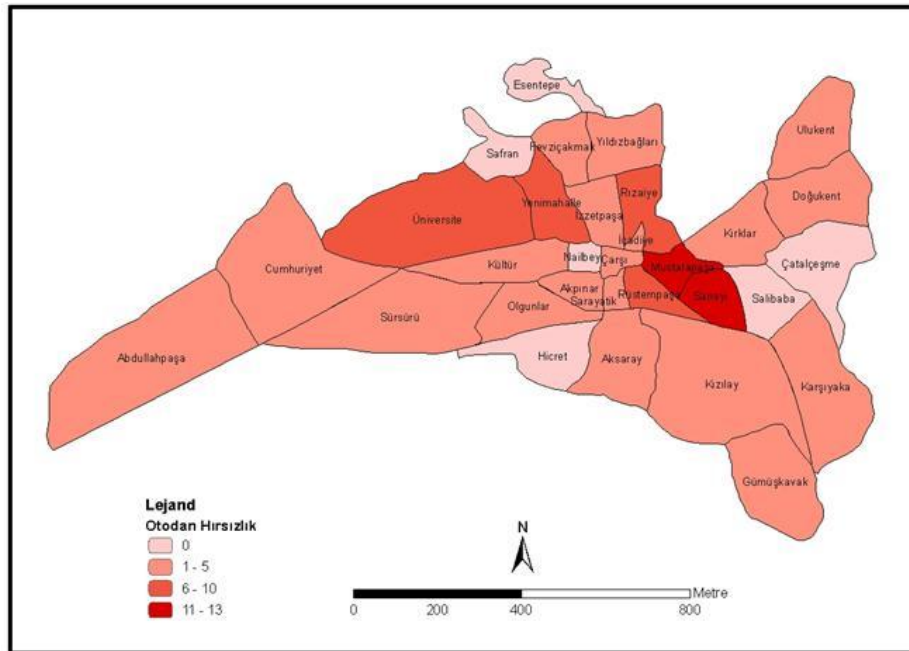
Birincisi caddenin ışıklandırmasının yetersiz olduğu güvenliğin tam olmadığı alanlara denk gelmekte ve şehirdeki böyle yerlerin fazlalığı hırsızlık olaylarının birçok mahallede gerçekleşmesine sebep olmuştur (Şekil 12).

İkinci tipe en iyi örnek Rızaiye mahallesinde eski kilise olarak adlandırılan yerde bulunmaktadır. Adı geçen yerin bir kısmına özel bir park işletmesi açılması suç için gerekli fırsatların azaltılmasına neden olduğundan suç sayısında geçmiş yıla göre bir düşüş yaşanmıştır (Karakas, 2004:30). Fakat sahanın geri kalan yarısı eski haliyle tamamen güvenliksiz devam ettiği için oranlar yine de yüksek seyretmektedir.

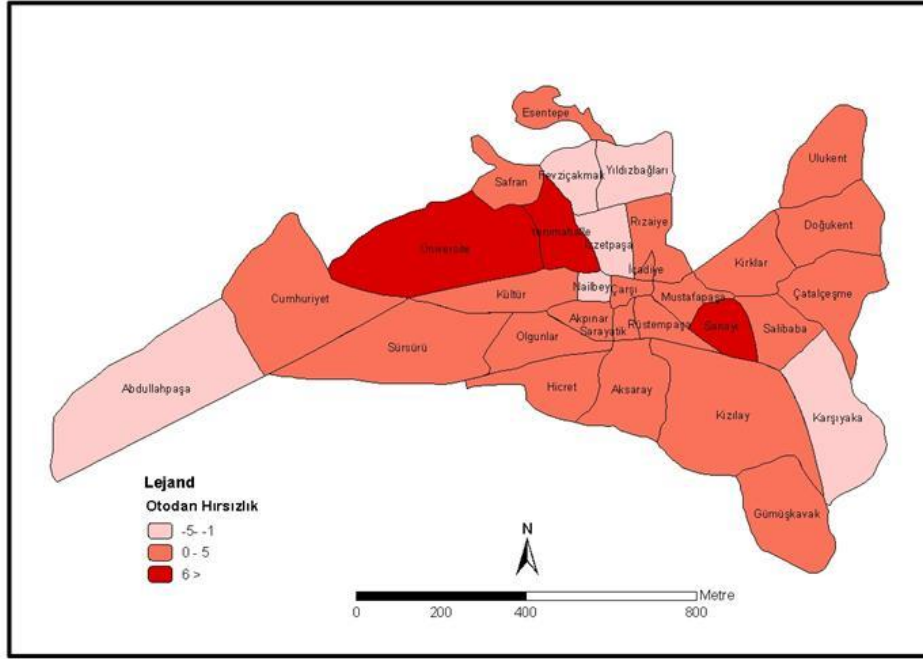
Alanın fonksiyonunun değişmesi arazi kullanım özelliğinin farklılaşması suç için fırsat oluşturacak alanın ortadan kalkması ve başka bir alanda oluşması ile suçun yer değiştirmesi olayı meydana gelmiştir. Bu görüntü rutin aktiviteler ile suç fırsatları teorilerine uygunluk göstermektedir (Dolu, 2011:124-134). Nitekim önceden Rızaiye mahalle sınırları içerisinde yer alan eski araştırma hastanesi kapatılıp Üniversite mahallesinde bulunan üniversite sahası içine geldiği için bu seferde otodan hırsızlıkta üniversite mahallesi ön plana çıkmaya başlamıştır (Şekil 12 ve 13, Tablo 11).

Tablo 11. Elazığ Şehrinde Oto ve Otodan Hırsızlık (2001-2007)
(Table 11. The number of car and car theft in Elazığ)

Mahalle	Arazi kullanımı	Otodan hırsızlık		Oto hırsızlığı	
		2001	2007	2001	2007
Sanayi	Sanayi+konut	4	13	5	6
Yenimahalle	Konut+işyeri	4	10	2	2
İzzetpaşa	Konut+işyeri	9	5	1	2
Çarşı	İşyeri	1	3		1
Üniversite	Konut+işyeri	1	7		1
Sürsürü	Konut		2	1	1
Rızaiye	İşyeri+konut	6	7	3	
Nailbey	Konut+işyeri	2		1	3
Mustafapaşa	Konut+işyeri	7	11	5	1
Rüstempaşa	Konut+işyeri	4	7		2
İcadiye	İşyeri+konut	3	3	1	2
Aksaray	Konut		1		1
Kırklar	Konut		3	2	
Kültür	Konut+işyeri		1	2	1
Doğukent	Konut		1		
Cumhuriyet	Konut		1		
Ulukent	Konut		2		
Abdullahpaşa	Konut	4	2	2	3
Olgunlar	Konut	1	3	2	1
Sarayatik	Konut		2		
Karşıyaka	Konut	4	3		2
Akpınar	Konut+işyeri		2		3
Kızılay	Konut		1		1
Fevziçakmak	Konut	1	2	1	
Yıldızbağları	Konut	1	2	1	
Gümüşkavak	Konut		2		
Çatalçeşme	Konut			1	
Genel Top.		52	96	30	33

Şekil 12. Elazığ Şehrinde Otodan Hırsızlık suç sayıları (2007)
(Figure 12. The number of car theft crime in Elazığ (2007))

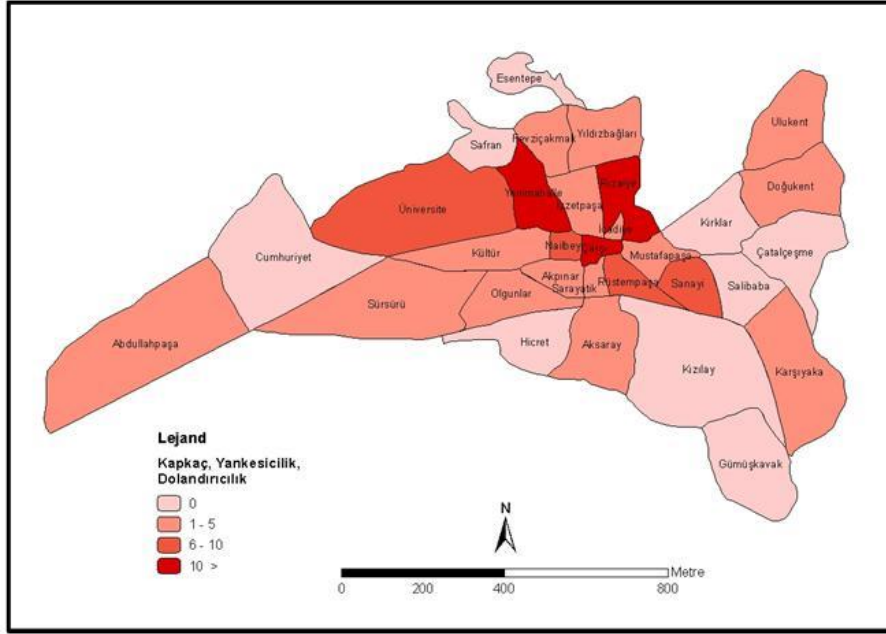
Şekil 13. Elazığ şehrinde otodan hırsızlık suç artışı (2001-2007)
(Figure 13. The increase in car theft crime in Elazığ (2001-2007))

4.4. Yankesicilik, Sahtecilik, Tırnakçılık Vb. Suçlar (Pickpocket, Forgery, etc Crimes)

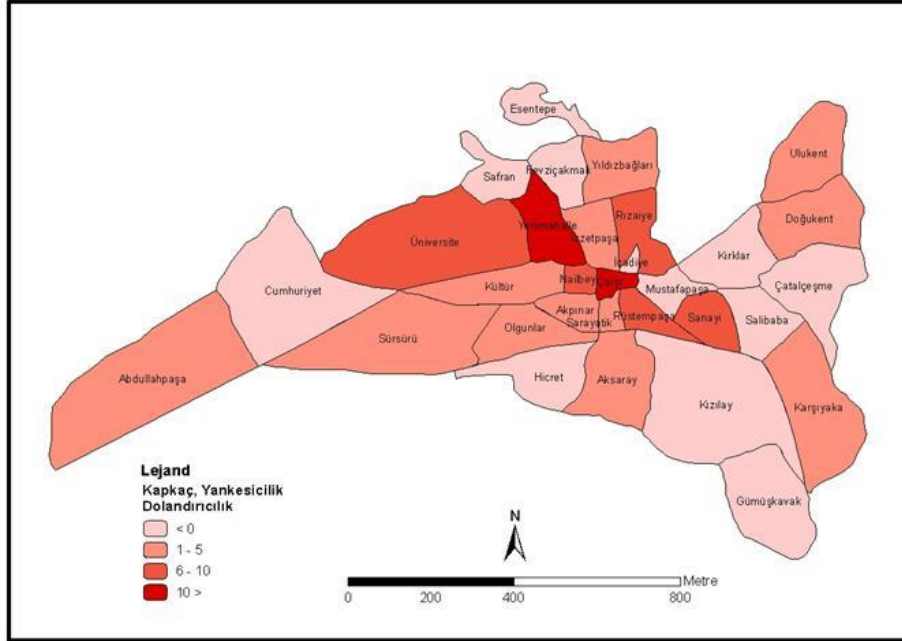
Bu tip hırsızlıklar bir önceki dönemden oldukça farklılık göstermektedir. Tırnakçılık olayları Çarşı, Yenimahalle ve Rızaie mahallelerinde iş ve ticaret alanlarının yoğunluğu nedeniyle artışlar göstermektedir. Kısaca arazi kullanım özelliğine göre suçların yoğunlaşmasına güzel bir örnek teşkil etmektedir (Şekil.14, 15).

Arazi kullanımı değişmediği halde suç fırsatının azalmasına güzel örneklerden birisini de Fevzi Çakmak Mahallesi oluşturur. 2001 yılında Cepçilik suçunda ilk sırayı alan Fevzi Çakmak Mahallesi 2007 yılında olayların azalması cepçilik için ortaya çıkan fırsatların ortadan kalkmasının bir sonucudur (Tablo 8, Şekil 14 ve 15, Karakaş, 2004:23). 2001 yılındaki suç fazlalığının ana nedeni sosyal sigortalar hastanesinin burada bulunmasıdır. 7 adet hastanenin bulunduğu şehirde diğerlerinden farklı olarak bu hastanedeki olay sayısının yüksekliğini hastanedeki insan sayısının-hasta ve hasta yakını-çalışan sayısının nüfus miktarının fazlalığına bağlayabiliriz. Nitekim hastane gün boyunca muayene, ilaç vb nedenlerle oldukça kalabalıktır ve doğal olarak üzgün, düşünceli dalgın insanların oluşturduğu bu toplulukta cepçilik türü suçlar artmaktadır (Karakaş, 2004:31).

Bu durum 2005 yılı 5283 sayılı kanunla tüm kurum hastanelerinin Sağlık Bakanlığına bağlanması ile birlikte değişmiştir. Önceden sadece buradaki hastaneyi kullanmak zorunda olan SSK hastalarının tüm hastanelerden faydalanmaya başlamaları ile muayene vb faaliyetler için meydana gelen yoğunluklar tamamen bitmiştir. Böylece daha önceden rahatlıkla oluşan suç işleme fırsatları ortadan kalktığı için olay sayısı en alt seviyelere kadar düşmüştür.

Şekil 14. Elazığ Şhrinde Yankesicilik, dolandırıcılık vb suç sayıları (2007)
(Figure 14. The number of crime such as larceny, fraud etc. in Elazığ (2007))

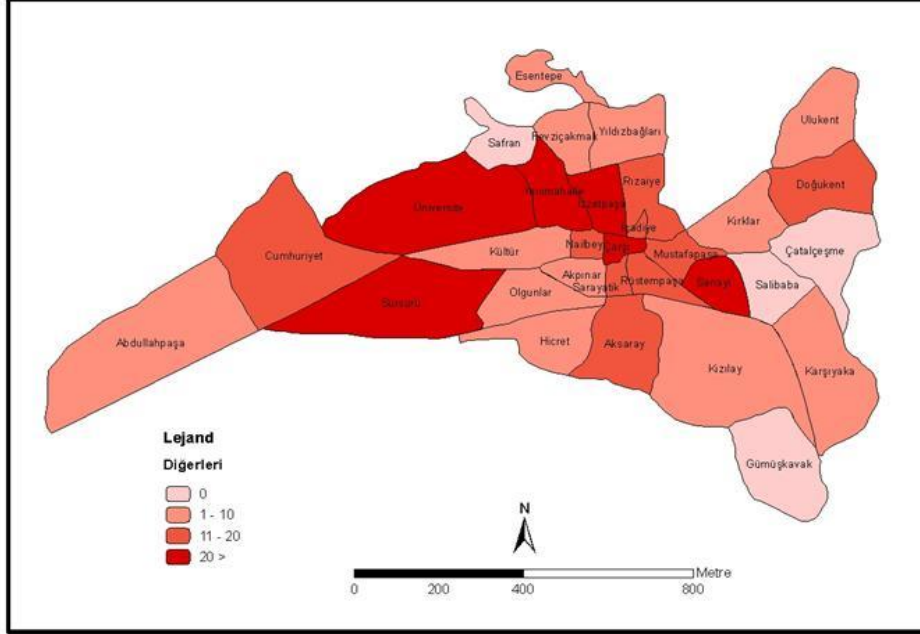

Şekil 15. Elazığ şhrinde Yankesicilik, dolandırıcılık vb suç artışı (2001-2007)
(Figure 15. The increase of crime such as larceny, fraud etc. in Elazığ (2001-2007))

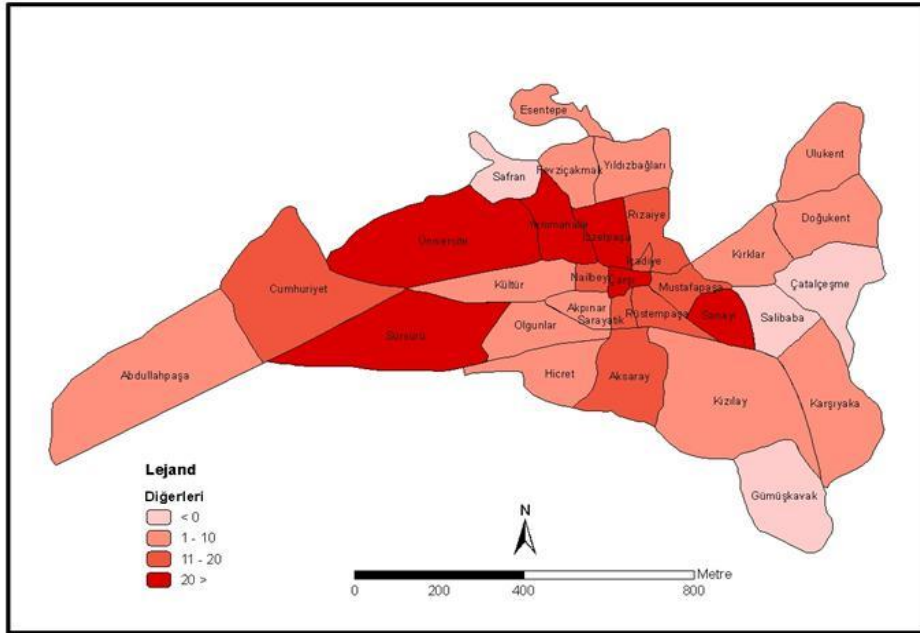
4.5. Diğer Hırsızlıklar Ve Hırsızlığa Azmeltirme Vb. (Other Theft and Encourage Stealing Etc)

Diğer hırsızlıklar kapsamında inşaattan malzeme çalma, hayvan çalma vb hırsızlık suçları yer almaktadır. Bu tip vakaların kırsal ekonominin varlığını sürdürdüğü sonradan şehre katılan Doğukent,

Aksaray gibi eski kırsal alanlarda ve inşaatların fazlalığı nedeniyle yeni konut alanlarının geliştiği Sürsürü, Cumhuriyet, Üniversite mahallelerinde yoğunlaştığı dikkat çeker.

Şekil 16. Elazığ Şehrinde Diğer hırsızlıklar suç sayıları (2007)
(Figure 16. The number of other theft crime in Elazig (2007))

Şekil 17. Elazığ şehrinde diğer hırsızlık suç artışı (2001-2007)
(Figure 17. The increase of other theft crime in Elazig (2001-2007))

Hırsızlığa teşebbüs, azmettirme ve hırsızlık malı satın alma suçları, hırsızlık olaylarının yoğun olduğu mal satın alan ticarethaneler nedeniyle iş ve ticaret sahasını bünyesinde bulunduran Yenimahalle, İzzetpaşa, Çarşı, Rızaiye gibi merkezde yer alan mahalleler ile Sanayi mahallesinde yoğunlaştığı görülür (Şekil 16 ve 17).

5. SONUÇ (CONCLUSION)

Nüfus artışı, ekonomik bunalımlar, işsizlik, gibi faktörlerin değişik oranlarda etkilediği suç sayısı yıllara göre incelendiğinde ülke geneli iller düzeyinde artışlar dikkat çekmektedir. 2000 yılında 266.495 kişilik nüfusa sahip olan Elazığ şehri 2007 yılında yaklaşık 53.000 kişilik artış ile 319.381 kişiye yükselmiştir. Nüfusun gelişimi Elazığ şehrinde suçların artışı ile sonuçlanmıştır. Sonuçta suçlar 2001 yılına göre yaklaşık 4 katı bir artış göstererek 1052'den 4289'a, hırsızlık suçları da 348'den 1203 sayısına ulaşmıştır.

Suçların mahallelere göre dağılışında mahallelerin nüfus kazanıp büyümesinin artışta bir etkisinin olmadığı dikkat çekmektedir. Suç dağılışında mahallenin konumu ve sahip olduğu arazi kullanım (iş ticaret, eğitim, sağlık, sosyal vb) özelliği önemli unsurlardandır. Fakat tek başına bu faktörün yeterli olmadığı suç için gerekli olan şartlardaki (ışıklandırma, koruma vb gibi tedbirlerin artırılması) değişimlerde etken olmaktadır. Bu nedenle benzer arazi kullanımına sahip olan alanlarda suç sayıları farklılaşmaktadır.

Suç tipi, dağılışı ile şehir içi arazi kullanım çeşitliliği arasında bir bağlantı bulunmaktadır. Kısaca suçlarının mahallelere göre dağılışında suç tipi, mekân özelliği ve çevre şartları önemli ölçüde etkili olmaktadır. Mesela İş ve ticaret fonksiyonunun ağırlıkta olduğu Çarşı Mahallesi ile sanayi fonksiyonu ilk sırada yer alan Sanayi Mahallesi işyeri hırsızlığının artışı ile evden hırsızlıkların azalması, aksine konut fonksiyonunun yoğun olduğu Sürsürü, Abdullahpaşa, Cumhuriyet gibi mahallelerde ise işyeri hırsızlığının azalması onun yerine evden hırsızlığın artması güzel bir örnek teşkil eder. Aynı fonksiyon bulunsun bile alanın mevkisi ve sahip olduğu sosyal, ekonomik, fiziki vb diğer özellikleri suç oranlarını farklılaştırmaktadır. Mesela evden yapılan hırsızlık sayısı binaların bitişik, konut sayısının fazla, oturanların ekonomik durumunun yüksek olduğu ve ışıklandırmanın yetersizliği vb özel şartların oluştuğu alanlarda daha da yükselmektedir.

Mahallelerin Kullanım Niteliklerinin Değişmesi: Alanın fonksiyonunun değişmesi arazi kullanım özelliğinin farklılaşması kısaca suç için fırsat oluşturacak alanların ortaya çıkması ya da alanın ortadan kalkması veya başka bir alanda oluşması ile suçun yer değiştirmesi olayı meydana gelmektedir. Nitekim önceden Rızaiye mahalle sınırları içerisinde yer alan eski araştırma hastanesi kapatılıp Üniversite mahallesinde bulunan üniversite sahası içine geldiği için bu sefer de otodan hırsızlıkta üniversite mahallesi ön plana çıkmaya başlamıştır (Şekil 12 ve 13).

Şartların Değişmesi: fonksiyonu değişmediği halde gerekli tedbirler ve suç için oluşacak şartların farklılaşması kısaca suç fırsatının azaldığı alanlarda suç miktarları düşmektedir. Buna otodan hırsızlık ile cepçilik olaylarının yoğun olduğu Rızaiye ve Fevzi Çakmak Mahalleleri güzel bir örnek teşkil eder. Nitekim Rızaiye mahallesinde eski kilise olarak adlandırılan yerde önceden tamamen denetimsiz bir şekilde bulunan otopark sahası suç sayılarını yükseltmekteydi. Adı geçen yerin bir kısmına özel bir park işletmesi açılması suç için gerekli fırsatların azaltılmasına neden olduğundan suç sayısındaki artış daha düşük seviyede seyretmiştir.

Fevzi Çakmak Mahallesi 2001 yılında sosyal sigortalar hastanesinin kendi sınırları içerisinde yer alması nedeniyle cepçilik suçunda ilk sırada bulunmaktaydı. Sonradan hastanedeki statü değişikliği nedeniyle şartların farklılaşması sonucu 2007 yılında suç sayısı çok azalmıştır.

Sonuçta genel suç miktarları artsa bile suçların yerleşmelerdeki dağılışında yerleşmedeki arazi kullanım durumu önemli bir etken olarak

gözükmektedir. Yerleşmelerdeki suç dağılışında yerleşmenin tarihsel özelliği yanında arazi kullanımındaki değişim, farklılaşma önemli rol oynamaktadır. Suç dağılış analizlerinde arazi kullanım durumu, farklılaşma ve zaman içinde değişiklikler olabileceği bunun içinde belirli süreler içinde yeniden araştırmaların yapılması gerektiği açıkça ortaya çıkmaktadır.

KAYNAKLAR (REFERENCES)

1. Abanoz, N.İ., (2012). Ekonomik Kriz, Kapitalizm ve Suç. Legal yay. İstanbul,
2. Aksak, P. ve Çalışkan, V., (2010). Çanakkale Kentinde mala karşı işlenen suçların coğrafi dağılış özelliklerinin incelenmesi (2007). Marmara Coğrafya Dergisi sayı.22. Syf.245-275 İstanbul.
3. Aliağaoğlu, A., (2007). Balıkesir Şehrinde Suçlar Cođrafi Bir Yaklaşım (2005). Detay Yayıncılık. Ankara.
4. Aliağaoğlu, A. ve Alaeddinođlu, F., (2005). Erzurum Şehrinde Mala Karşı İşlenen Suçlar Cođrafi Bir Yaklaşım. Polis Bilimleri Dergisi Cilt.7, Sayı.1. Syf.17-41, Ankara.
5. Doğan, İ.H. ve Sevinç, B., (2011). Suç Teorileri ve Şehir Güvenliđi Bitlis İliyle İlgili Genel Bir Değerlendirme. Polis Bilimleri Dergisi, Cilt.13, Sayı.4, Syf.27-53. Ankara.
6. Dolu, O., (2011). Suç Teorileri, Teori, Araştırma ve Uygulamada Kriminoloji. Seçkin yay. Ankara.
7. Dönmezer, S., (1994). Kriminoloji. Beta Basım İstanbul.
8. Dursun, H., (1997). Suçun Ekonomik Modelleri. DPT Yayını Ankara
9. Düzgün, Ş., (2003). Suç Olgusuna Teorik Yaklaşımlar ve Disiplinler arasılık. Dosya 06, TMMOB Mimarlar Odası Bülten 55, Sayfa, 4-10, Ankara.
10. Ergün, N. ve Yirmibeşoğlu, F., (2007). Distribution of Crime Rates in Different Districts in İstanbul. Turkish Studies, Vol.8, No.3, pp.435-455,
11. Erman, T., (2007). Çandırlı-Hıdırtepe (Altındağ, Ankara) Örneği Üzerinden Suç ve Mekan İlişkisi ve Mahalleli Deneyimleri., Dosya 06, TMMOB Mimarlar Odası Bülten 55, Syf, 30-34, Ankara.
12. Garnier, B.J. ve Delobez, A., (1983). Pazarlama Coğrafyası (Çev. Erol Tümertekin, Alp Tümertekin) İstanbul Üniversitesi Yay. No. 3111, İstanbul.
13. Gölbaşı, S., (2008). Kentleşme ve Suç. Oniki levha yay. İstanbul.
14. Günal, V. ve Şahinalp, S.M., (2009). Şanlıurfa Şhrimde Hırsızlık Suçlarının Mekansal Analizi. Polis Bilimleri Dergisi Cilt:11, Sayı.1, Syf 100-147, Ankara
15. Gürbüz, M. ve Karabulut, M., (2007). Adana Beş Ocak Polis Karakolu Sorumluluk Bölgesinde Çocuk Suçlarının Cođrafi Bilgi Sistemleri İle Haritalandırılması ve Analizi. Ç.Ü Sosyal Bilimler Dergisi C.16, Sayı.1, Syf 331-346, Adana
16. Gürbüz, M. ve Karabulut, M., (2008). Fatih Polis merkez amirliğinin (Adana) Sorumluluk sahasında Çocuk Suçlarının CBS İle Haritalandırılması ve Analizi. Polis Bilimleri Dergisi C.10, Sayı.2, Syf 51-78, Ankara
17. Güvel, A.E., (2004). Suç ve Ceza Ekonomisi, Roma yayınları, Ankara.
18. İçli, T., (1993). Türkiye'de Suçlular Sosyal Kültürel ve Ekonomik Özellikleri, Atatürk Kültür Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Yayını Sayı 71. Ankara
19. Karakaş, E., (1999). Elazığ Şhrinin Gelişmesi.F.Ü. Sosyal Bilimler Dergisi, C.9, S.1, Syf. 129-154. Elazığ.

20. Karakas, E., (2004). Elazığ Şehrinde Hırsızlık Suç Dağılışı ve Özellikleri Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi Cilt.14. Sayı.1, Syf.19-39 Elazığ.
21. Karakas, E., (2006). Elazığ Şehrinde Suçların Dağılışı ve Özellikleri Doğu Coğrafya Dergisi Sayı.15, Syf.83-111. Erzurum.
22. Karakas, E., (2008). Kentsel Gelişmede Konut Kooperatiflerinin Rolü, Elazığ Örneği. V. Ulusal Coğrafya Sempozyumu Syf. 281-290, Ankara.
23. Karakas, E., (2010). Şehir Nüfusunun Dağılımında Sosyal ve Ekonomik Faktörlerin Etkisi, Elazığ Örneği. E-Journal of New World Sciences Academy: Nature Sciences Volume:5, Number:3, Pp:240-254,
24. Karasu, A.M., (2008). Türkiye’de Kentleşme Dinamiklerinin Suça Etkisi. Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi C.57, S.4 syf,255-281, Ankara.
25. Kılıç, T. ve Tunçel, H., (2008). Kentsel Mekânların Kullanımı ve Seyyar Satıcılar: Diyarbakır Örneği, V. Ulusal Coğrafya Sempozyumu, syf.211-219, Ankara.
26. Sevim, Y. ve Soyaslan, Y., (2009). Hırsızlık Suçu Faillerinin Sosyal, Kültürel ve Ekonomik Özellikleri Elazığ Örneği, Polis Bilimleri Dergisi Cilt.11, Sayı. 3, Syf.23-42, Ankara.
27. Seyhan, K., (2002). Polislik ve Suçun Önlenmesi, Türkiye de Devlet Toplum ve Polis (Editör. Hasan Hüseyin Çevik, Turkut Göksu) Seçkin Yayınları. Ankara.
28. Soyaslan, D., (1998). Kriminoloji (suç ve ceza bilimleri). Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayınları No.526. Ankara.
29. Timor, A., (2001). Pazarlama Coğrafyası Açısından Büyük Alışveriş Merkezleri ve İstanbul Örneği İstanbul Üniversitesi Coğrafya Dergisi, Sayı.9, ss:53-81. İstanbul.
30. Tümertekin, E., (1979). İstanbul’da Nüfus Dağılışı, İstanbul Üniversitesi Yayını. No.2540, İstanbul.
31. Uzun A. ve Aliaçaoğlu, A., (2009). Tokat Şehrinde Mala Karşı Suçlar, Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi 8(2):430-444